

1410 – 2010
De Nieuwe
Kerk Amst
erdam 600
jaar

De schoonheid van het Gregoriaans Gregoriaans Koor Utrecht

o.l.v. Anthony Zielhorst
Jos van der Kooy op orgel
De Nieuwe Kerk, 16 juni 17:00 uur

Programma

Hymne *Veni Creator Spiritus*

Orgel: hymnemelodie in 6 karakters

Introitus *Exaudi Domine* (Domenica 11 per Annum)

Orgel: Tierce en taille ca.

Graduale *Protector noster* (Domenica 11 per Annum)

Orgel: Choral

Alleluia *Omnes gentes* (Domenica 13 per Annum)

Orgel: Bicinium

Sequentia *Lauda Sion salvatorem* (Sacramentsdag)

Orgel: Fantasia sopra *Lauda Sion salvatorem*

Offertorium *Sicut in holocausto*

Communio *Unam petii* (Domenica 11 per Annum) met drie
orgelvarianties
op de plaats van de psalmodie.

Teksten bij het concert 'De schoonheid van het gregoriaans' op 16 juni 2010 17 uur in de Nieuwe Kerk

Hymnus

Veni, Creator Spiritus,
mentes tuorum visita.
Imple superna gratia
quæ tu creasti pectora

Qui diceris Paraclitus,
Altissimi donum Dei,
fons vivus, ignis, caritas,
et spiritalis unctio.

Tu septiformis munere,
digitus paternæ dexteræ,
tu rite promissum Patris,
sermone ditans guttura.

Accende lumen sensibus,
infunde amorem cordibus,
infirmi nostri corporis,
virtute firmans perpeti.

Hostem repellas longius,
pacemque dones protinus,
ductore sic te praeviso,
vitemus omne noxium.

Per te sciamus da Patrem,
noscamus atque Filium,
teque utriusque Spiritum
credamus omni tempore.
Amen

Introitus *Exaudi Domine* (Domenica 11 per Annum)

Exaudi Domine vocem meam, qua clamavi ad te:
adiutor meus esto, ne derelinquas me neque despicias
me, Deus salutaris meus.
Ps. Dominus illuminatio mea, et salus mea: quem
timebo?

Graduale *Protector noster* (Domenica 11 per Annum)

Protector noster aspice, Deus, et
respice super servos tuos. V.
Domine, Deus virtutum, exaudi preces
servorum tuorum.

Alleluia *Omnes gentes* (Domenica 13 per Annum)

*alleluia. Omnes gentes, plaudite manibus: jubilate
Deo in voce exultationis.*

Sequentia *Lauda Sion salvatorem* (Sacramentsdag)

Lauda Sion Salvatorem,
Lauda ducem et pastorem,
In hymnis et canticis.

Quantum potes, tantum aude:
Quia major omni laude,
Nec laudare sufficis.

Laudis thema specialis:
Panis vivus et vitalis
Hodie proponitur.

Quem in sacrae mensa coenae
Turbæ fratrum duodenae
Datum non ambigitur.

Sit laus plena, sit sonora,
Sit jucunda, sit decora
Mentis jubilatio.

Dies enim solemnitas agitur
In qua mensae prima recolitur
Hujus institutio.

Hymne

Kom Schepper, Geest, daal tot ons neer,
houd Gij bij ons uw intocht, Heer;
vervul het hart dat U verbeidt,
met hemelse barmhartigheid.

Gij zijt de gave Gods, Gij zijt
de grote Trooster in de tijd,
de bron waaruit het leven springt,
het liefdevuur dat ons doordringt.

Gij schenkt uw gaven zeventvoud,
O hand die God ten zegen houdt,
O taal waarin wij God verstaan,
wij heffen onze lofzang aan.

Verlicht ons duistere verstand,
geef dat ons hart van liefde brandt,
en dat ons zwakke lichaam leeft
vanuit de kracht die Gij het geeft.

Verlos ons als de vijand woedt,
geef ons de vrede weer voorgoed,
Leid Gij ons voort, opdat geen kwaad,
geen ongeval ons leven schaadt.

Doe ons de Vader en de Zoon
aanschouwen in de hoge troon,
O Geest van beiden uitgegaan,
wij bidden U gelovig aan.
Amen

Heer, luister naar mijn bidden en smeken. Kom mij te
hulp, laat mij niet alleen, verstoot mij toch niet. God,
bij U is mijn heil.

Ps. De Heer is mijn licht en mijn heil, wie zou ik
vrezén?

God, onze beschermer, zie toe en zie neer op uw
dienaren.

Heer, God der Heerscharen, verhoor de gebeden van
uw dienaren.

Alleluia. Alle volkeren, klapt in de handen; juicht en
jubelt ter ere van God.

*Huldig Sion uw bevrijder
loof uw herder, loof uw leider
met uw lied en koorgezang.*

*Durf volop uw lof te uiten,
zing van binnen, zing van buiten,
nee gij snoeft niet, wees niet bang.*

*Heden moet gij zeker zingen
van het grootste aller dingen:
brood dat leeft en leven geeft!*

*Eens is het de twaalf gegeven:
't Afscheidsmaal van Jezus' leven,
voordat hij geleden heeft.*

*Sindsdien is er volop reden
graag te zingen tot op heden
met een jubelende geest.*

*Ook vandaag en in deze feestdagen
wordt de opzet ons hier aangedragen
van dit kostbaar maaltijdsfeest.*

In hac mensa novi regis
Novum pascha novae legis
Phase vetus terminat.

Vetustatem novitas,
Umbram fugat veritas,
Noctem lux eliminat.

Quod in coena Christus gessit
Faciendum hoc expressit
In sui memoriam.

Docti sacris institutis
Panem, vinum, in salutis
Consecramus hostiam.

Dogma datur Christianis
Quod in carnem transit panis
Et vinum in sanguinem.

Quod non capis, quod non vides
Animosa firmat fides
Praeter rerum ordinem.

Sub diversis speciebus
-Signis tantum et non rebus-
Latent res eximiae.

Caro cibus, sanguis potus,
manet tamen Christus totus
sub utraque specie.

A sumente non concisus,
Non confractus, non divisus,
Integer accipitur.

Sumit unus, sumunt mille:
Quantum isti, tantum ille
Nec sumptus consumitur.

Sumunt boni, sumunt mali;
Sorte tamen inaequali:
Vitae vel interitus.

Mors est malis, vita bonis,
Vide parvis sumptionibus
Quam sit dispar exitus!

Fracto demum sacramento
Ne vacilles, sed memento
Tantum esse sub fragmento
Quantum toto tegitur.

Nulla rei fit scissura,
Signi tantum fit fractura
Qua nec status nec statura
Signati minuitur,

ECCE PANIS ANGELORUM
Factus cibus viatorum,
Vere panis filiorum
Non mittendus canibus.

In figuris praesignatur,
Cum Isaac immolatur,
Agnus paschae deputatur,
Datur manna patribus.
Bone pastor, panis vere,
Jesu, nostri miserere,
Tu nos pasce, nos tuere,
Tu nos bona fac videre
In terra viventium.

*Nieuw aan 's konings dis gezeten
gaan we 't nieuwe paaslam eten,
komt de oude tijd ten eind'.*

*Oud bezwijkt nu, nieuw gaat voor,
schaduw wijkt en licht breekt door,
nu door zon de nacht verdwijnt.*

*Wat toen Christus zelf in gang bracht
blijft nu blijvend in de aandacht,
nooit sterft zijn gedachtenis.*

*Onderricht door heil'ge reg'len
mog'n we brood en wijn bezeg'len
tot zijn heilsnalatenis.*

*Wat voor Christenen echt vaststaat
is dat brood in lichaam opgaat
en dat wijn hier geldt als bloed.*

*Wat gij zien kunt noch begrijpen
doet een diepgaand g'loof u blijken
waar natuur er niet toe doet.*

*Door door 't uit'rlijk heen te lezen
-dat is buitenkant, geen wezen-
vindt men een verborgen schat.*

*Vlees wordt spijs en bloed te drinken,
Christus valt niet te verminken,
blijft in beider vorm vervat.*

*Door wie eten niet gebroken,
niet beschadigd, niet doorstoken,
gaaf treedt hij ons tegemoet.*

*Of er één of duizend eten,
zijn bereik is niet te meten,
wordt daardoor niet ingeboet.*

*Goeden eten hier naast kwaden,
maar de afloop volgt de daden:
leven komt of ondergang.*

*Dood wacht kwaden, leven goeden,
kon dit gelijke maal verhoeden
dit verschil in levensgang!*

*Bij het breken wil bedenken
dat ons ieder deel zal schenken
wat bij dit gewijd gedenken
het geheel ons geven wil.*

*Van echt breken is geen sprake,
slechts het uit'rlijk kan men raken,
dat doet geestelijk niet ter zake,
sta slechts bij 't bedoelde stil!*

*Zie: het brood dat engelen wensen
wordt hier proviand voor mensen,
houd het binnen mensengrenzen,
werp het niet voor honden neer !*

*Houd van vroeger in gedachten:
Isaac die als offer wachtte,
't Paaslam dat de Joden slachtten
en het manna van weleer.
Goede Herder, brood ten leven,
Jezus, wil ons kwaad vergeven,
leid ons, door uw zorg gedreven,
naar uw koninkrijk verheven
in het land voorbij de tijd.*

Tu qui cuncta scis et vales,
Qui nos pascis hic mortales,
Tuos ibi commensales,
Coheredes et sodales
Fac sanctorum civium.
Amen.

*Gij die mateloos wijs en machtig
ons hier weidt, onz' dood indachtig,
maak ons daar met U deelachtig
aan de tafel rijk en prachtig
van de kring der eeuwigheid.
Amen*

Offertorium *Sicut in holocausto*

Sicut in holocausto arietum at taurorum, et sicut in millibus agnorum pinguinum: sic fiat sacrificium nostrum in conspectu tuo hodie, ut placeat tibi: quia non est confusio confidentibus in te Domine.

Als brachten wij een offer van rammen en stieren, en als kwamen wij met duizenden vette lammeren, zo moge ons offer heden voor uw aanschijn welgevallig zijn; want geen smaad treft hen die op U vertrouwen, Heer.

Communio *Unam petii* (Domenica II per Annum)

Unam petii a Domino, hanc requiram:
ut inhabitem in domo
Domini omnibus diebus vitae meae.

Eén ding vraag ik de Heer, meer zal ik niet wensen: dat ik in Gods huis mag wonen zolang ik leef.

Het Gregoriaans Koor Utrecht (GKU, voorheen Utrechts Studenten Gregoriaans Koor) is in 1968 opgericht en staat sinds december 1998 onder leiding van Anthony Zielhorst. Het koor telt momenteel 17 zangers.

Het koor stelt zich ten doel het gregoriaans als cultuurgoed en als liturgische zang te behouden, te presenteren en te stimuleren. Hiertoe verleent het koor medewerking aan liturgische vieringen, concerten en radio- en televisieopnamen.

Tot de eigen tradities behoort de jaarlijkse uitvoering van de Donkere Metten van Witte Donderdag, Goede Vrijdag en Stille Zaterdag in de Utrechtse Kathedraal. Voorheen vierde het koor de Goede Week van Witte Donderdag tot en met Pasen meestal elders in binnen- of buitenland. In de afgelopen vijf en dertig jaar is het koor te gast geweest in de voormalige hofkerk van het Louvre, de Saint Germain l'Auxerrois, de St. Tomaskerk te Praag en de basiliek Ste. Clotilde te Parijs.

Het GKU neemt regelmatig deel aan Europese muziekfestivals. Verder wordt aandacht besteed aan andere liturgische muziek, zoals het ambrosiaans, evenals aan meer recente Latijnse liturgische muziek voor eenstemmig mannenkoor en orgel. Voorbeelden daarvan zijn de *Missa cum júbilo* van Maurice Duruflé en de *Missa Adventus et Quadragesimae* van Petr Eben. Speciaal voor het koor gecomponeerd zijn de *Missa Ultima* van Herman Strategier, de *Missa Archiepiscopi* van de Engelse componist Adrian Williams en de *Missa Ad Valedictionem* van oud-dirigent Jan Boogaarts. In samenwerking met de KRO heeft het koor talrijke plaatopnamen gemaakt. In 1993 verscheen de eerste cd met de complete liturgie van de ambrosiaanse mis van Driekoningen. In 1995 werd deze cd gevolgd door een cd gewijd aan Sint Willibrord. In november 1995 werkte het koor mee aan het Willibrord-eeuwfeest en aan een rechtstreeks uitgezonden eucharistieviering in de Kerk der Friezen te Rome. Tijdens deze viering wijdde paus Johannes Paulus II het nieuwe altaar van deze kerk. De volgende cd van het GKU verscheen in 1998: *Aurea Luce*, de vespers en mis van het feest van de apostelen Petrus en Paulus. En tenslotte in 2008 *Advent & Christmas* met gregoriaanse Advents- en Kerstgezangen afgewisseld door orgel improvisaties. Het koor voert ook regelmatig middeleeuwse Liturgische drama's op. Onder andere het Paaspiel van Rijnsburg (in Lublin, Rome, Arnhem, Hoorn, Utrecht en Kortenhoeft) en het Nicolaaspiel Filius Getronis (in Arnhem, Rome en Ravenstein).

Anthony Zielhorst (1952) studeerde schoolmuziek, orgel en koordirectie aan het Brabants Conservatorium in Tilburg en muziekwetenschap aan de Universiteit Utrecht. Op dit moment is hij werkzaam als hoofd van de afdeling Jong Talent van het [Koninklijk Conservatorium in Den Haag](#). Daar doceert hij ook nog Gregoriaans voor dirigenten. Verder is hij nauw betrokken bij de inhoudelijk vernieuwing van het muziekonderwijs in Nederland. Hij publiceerde in verschillende wetenschappelijke tijdschriften en maakt deel uit van de redactie van het *Gregoriusblad*. Hij is voorzitter van de stichting Amici Cantus Gregoriani.

Als koordirigent houdt Anthony Zielhorst zich bezig met verschillende genres en stijlen. Met het *Nederlands Zangtheater* in Amsterdam (sinds november 1993) richt hij zich op nieuwe vormen van muziektheater. Met het *Collegium Musicum Amstelodamense* (sinds september 1995) voert hij gevarieerd repertoire uit alle stijlperiodes uit, met name de eerste helft van de 20ste eeuw. Sinds oktober 1997 heeft hij de muzikale leiding over het Tilburgse kamerkoor *Ad Parnassum*. Dit koor heeft zich gespecialiseerd in Nederlandse en Vlaamse muziek uit de 20ste en 21ste eeuw. Vanaf december 1998 is hij als dirigent verbonden aan het *Gregoriaans Koor Utrecht*.

Jos van der Kooy (1951) is stadsorganist van Haarlem, cantor - organist van de Westerkerk in Amsterdam en organist van de Raad van State in Den Haag. Hij doceert orgel en improvisatie aan de Faculteit de Kunsten van de Universiteit Leiden en aan het Koninklijk Conservatorium Den Haag. Hij ontving nationale en internationale prijzen en onderscheidingen voor zijn werk als organist en improvisator. Informatie over zijn activiteiten kunt u vinden op www.josvanderkooy.com